

A 2006. évi hazai CD-ROM- és DVD-ROM-kiadás jellemzői

A Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ Kht.-t – közkeletű nevén a Neumann-házat – 2007 elején átszervezték, új vezetéssel a budai Várhegyről a Millenáris Park E épületébe költözött. Az elmúlt évtizedben hazai és nemzetközi tekintélyt szerzett intézmény folytatja eddigi tevékenységét, közte a Magyarországon kiadott CD-ROM kiadványok folyamatosan bővített jegyzékének elektronikus közreadását. A diszko-gráfiában 2007. március elején szereplő tételek szerint 1990 és 2006 között közel 3000 alkotás látott napvilágot. Jelen értékelés – az immár 8. éve gondozott cikksorozat részeként - a 2006-os kiadási évszámmal megjelölt „termést” képező 69 kiadványról és jellemzőiről kíván képet adni.

A Neumann-ház (www.neumann-haz.hu) folyamatosan gazdagodó anyagának tanúsága szerint a hazai kiadású CD-ROM-kiadványok körében 1990-ben 2, 1992-ben 6, 1993-ban 14, 1994-ben 29, 1995-ben 47, 1996-ban 129, 1997-ben 168, 1998-ban 238, 1999-ben 245, 2000-ben 262, 2001-ben 319, 2002-ben 373, 2003-ban 315, 2004-ben 197, 2005-ben 143, 2006-ban pedig 69 alkotás látott napvilágot. E számsor szerint 2002 óta az évenként CD-n megjelenő művek száma drasztikusan csökken, aminek lehetséges okai között szerepel, hogy ez az információs médium „kimegy a divatból”, a megjeleníthető tartalom köre szűkülőben van, illetve az internetes adatállományok fokozatosan átveszik szerepét. Ugyanakkor jelentősen nőtt a DVD-n megjelent művek száma, amelyek közül a DVD-i médiumot 27, a DVD-ROM-ot 5 alkotás képviseli.

A művek tartalmának jellemzői

A sorozatok körében 2005. december 31-ig összesen 91 cím szerepelt, amelyek száma 2006-ban 93-ra nőtt, a *Fachsprachenreihe* – *Groses Testbuch* 4, és a *Budapest régi tervei* új sorozat 1 alkotásával.

A témakör szerinti besorolás az előző évek feldolgozásához hasonlóan a 169/20000. (IX. 29.) korm. sz. rendelet mellékletében szereplő kategorizálás szerint történt. Ennek alapján az egyes tudományágakat az alábbi tételszámok képviselik: lexikonok és általános művek 2; természettudományok 10; orvostudományok 2; műszaki tudományok 5; gazdaság- és társadalomtudományok 16; bölcsészet- és szellemtudományok 30. A maradék négy alkotás a cím alapján nem volt egyértelműen besorolható.

A tudományágakon belül az egyes *tudományterületeket* képviselő művek száma a következő: biológia 3; egészségügy 2; csillagászat 1; építőipar 2; földrajz 5; haditechnika 3; irodalom és nyelvtudomány 22; jog és közigazgatás 3; könyvtár és kommunikáció 1; közgazdaság és pénzügy 7; közlekedés 2; lexikon, enciklopédia 2; matematika 1; művelődés és oktatás 1; művészetek 1; nemzetközi szervezetek 1; nyomdaipar 1; sport és játék 3; történelem 3; vallás 1.

A Magyarországgal foglalkozó, illetve magyar vonatkozású alkotások (14) címei:

- Az 56-os megtorlás adatbázisa
- Az első katonai felmérés. Magyar Királyság 1763–1785
- Erdély, Bánság és Partium történeti és közigazgatási helységnévtára
- folkMAGazin CD-ROM 1994–2005
- Magyar igazságtörténeti helységnévlexikon
- A magyar irodalom története a kezdetektől 1975-ig
- A Magyar Országos Levéltár térképtára I. Kamarai térképek (1747–1882)
- A második katonai felmérés. Magyar Királyság (és a Temesi Bánság) 1806–1869
- Mozgóképes történelem. Rendszerváltás Magyarországon és Kelet-Európában 1988–1990
- Nemzetiségek Magyarországon
- Országgyűlési Napló 1990–2006
- Pest város Építő Bizottmánya 1861–1873

- Tinódi Lantos Sebestyén énekei Kobzos Kis Tamás előadásában, tanulmányokkal
- Vas megye az első kataszteri felmérés térképein 1856–1860.

A *nyelvoktatás* céljaira készített kiadványok száma összesen 22, ezek közül az idegen nyelveket 6 angol, 1 francia, 8 német, 1 olasz, 1 orosz, 1 spanyol, továbbá egy négynyelvű műszaki szakszótár képviseli.

A kiadás jellemzői

A kiadott művek száma alapján az elektronikus kiadók „toplistáját” magasan vezeti a Multimédia Holding (27), amely ebben az évben valamennyi alkotását DVD-i hordozón jelentette meg. A sorban az Arcanum (11), az Ecobit (5), a B&G NET (4), valamint a Travelbox-Hungária (2) következik, a többi cég (Bio-Digit, Buda Typo, Imedias) 1-1 alkotással jelentkezett. A könyv- és lapkiadók körében a Verlag Dashöfer 8, a múzeumok közül a Petőfi

Irodalmi Múzeum, a társadalmi szervezetek közül a Fekete Doboz Alapítvány, az intézmények közül Budapest Főváros Levéltára 1-1 kiadványt jelentett meg. Magánkiadásként jelent meg *Olaszy Kamilla* már korábban említett Fachsprachenreihe – Grotes Testbuch sorozatának 4 alkotása.

A megjelent kiadványok ára 850 és 60 000 Ft között mozog. A kereskedelmi forgalomba nem került, illetve díjtalan alkotásokon kívül a legolcsóbb műveket a Multimédia Holding kínálja, a legdrágább kiadvány az Arcanum új kiadásban megjelent „A második katonai felmérés” című georeferált alkotása képezi. Az összes kiadvány közel fele ezer forint alatti, 15%-a 1000 és 2000 Ft közötti, 10%-a 3000 és 6000 Ft közötti áron kerül forgalomba; 10 ezer Ft feletti ára 15%-nak van. A kiadványok túlnyomó többségét a kiadók terjesztik, amelyek címe és egyéb adatai a diszkográfiát közreadó honlapon szintén megtalálható.

Árkos Iván
(BME OMIKK)